

నిద్ర కలి తల్లి

“నాకు నిద్ర రావాలంటే నువ్వు కథ చెప్పాలిందే నాన్నా...” తల్లెసింది అమ్మాయి. ప్రతి రాత్రీ పాప నిద్రపోవాలంటే అతను కథ చెప్పాలిందే.

ఎన్నని కథలు చెప్పాలమ్మా... అన్ని కథలూ వినేసావే రామాయణమూ, భారతమూ, భట్టి విక్రమార్క, పంచతంత్రం, కాశీమజిలీ, మర్యాదరామన్న, జాతక కథలూ అన్నీ వినేసావే యిప్పుడిక యింకేమి కథ చెప్పాలమ్మా అంటూ విసుక్కున్నాడు తండ్రి.

“ఎన్ని కథలైనా వుంటాయి, ఒక్కో మనిషిది వొక్కో కథ, ప్రపంచంలో ఎంత మంది మనుషులంటే అన్ని కథలుంటాయన్నావే నువ్వు, ఏదో ఒక మనిషి కథ చెప్పు, నాకు నిద్ర రావడం లేదు” మారాం చేసిందా చిట్టి తల్లి.

“మనిషి కథ కావాలన్నా... అలాగంటే మనుషులకు మూలమైన తల్లి కథవొద్దా...”

“అట్లా ఏం కాదు, నాకు తల్లి కథైనా సరే...” “పడుకునే చేతులు రెండూ చెక్కిళ్ళకు ఆనించి కళ్ళు మిలమిల లాడించింది అమ్మాయి.

“అనగనగా ఒక అమ్మ... ఆ అమ్మకు ఒకే ఒక కొడుకు.

“ఒకే కొడుకా?”

“అవును ఒకే ఒక కొడుకు నలుగురు కూతుళ్ళు... కొడుకు పేరు నరసింహారెడ్డి...”

“ఉయ్యాలవాడ నరసింహారెడ్డా? మొన్ననే ఆ కథ చెప్పేసావు గదా...”

“కాదు కాదు యీ నరసింహారెడ్డి బ్రిటిష్ వాళ్ళను ఎదురించిన వుయ్యాలవాడ నరసింహారెడ్డి కాదు... అయితే యితనూ అతని వంశపువాడే...”

“వూహూ...”

“ఒకే ఒక కొడుకని అల్లారు ముద్దుగా పెంచింది ఆ అమ్మ... నలుగురు ఆడపిల్లలు ఒక ఎత్తు అయితే కొడుకొక్కడే ఒక ఎత్తుగా పెంచింది. పెంచుతూంటే... కొరకరాని కొయ్య అయినాడంట...”

“ఏమైంది...”

“నాయనా నీకు మొక్కుతా స్కూల్కు పోనాయనా...” అని ఆ తల్లి ఎంత భంగపోయి

నా, ఆ అబ్బాయి నేను స్కూల్కు పోనమ్మా అంటాడు. “కాదు నాయనా స్కూల్కు పోతే చదువొస్తుంది, బాగా చదవాల నాయనా నువ్వు చదివి లాయరు గావాల నాయనా, మీ నాయన కాలేదని మీ అత్త ఎంతో బాధ పడుతుంది. నువ్వైనా కావాల నాయనా...” అంటుంది తల్లి.

“నాకు చదువొద్దమ్మా... కాన్వెంట్ బడికి పోనమ్మా... ఏబీసీడీల టీచర్ని చూస్తే భయమైతుందమ్మా” అంటాడా అబ్బాయి.

ప్రతిరోజూ యింతే తల్లి బడికి పంపాలని సర్వ ప్రయత్నాలూ చేస్తుంది. అతన్ని స్కూల్ వద్ద వదిలిపోతుంది, యాయన ఏదో ఒక సాకు చెప్పి బడి నుంచి బయట పడి, మిత్రుల్ని కూడదీసుకొని గడ్డివామి లెంబడో, సేద్యపు బావుల వెంబడో, చేన్లెంబడో సాయంత్రం దాకా తిరిగి సాయంత్రానికి దొంగ దొంగగా యింటికొస్తాడు. అది గమనించి వాళ్ళమ్మ తిట్లకు దిగి తరుముతూ వెంట పడుతుంది, లంకంత యిల్లు గదా... యిల్లంతా వాళ్ళమ్మకు చిక్కకుండా తిప్పులాడుతాడు, చివరకు అలసి

జి.వెంకటకృష్ణ

పోయి వాళ్ళమ్మకు చిక్కి, నాలుగు గుడ్డులు తిని, పడి నిద్రబోతాడు, అది చూసి అమ్మకు ప్రేమ పొంగి, నిద్రలేపి “యింత అన్నం తినునాయనా” అని భంగపోయి పాలబువ్వ తిని పిస్తుంది. అట్లా రాత్రి గడచిపోతుంది. పొద్దున్నే తెల్లవారుతూనే నిద్రలేపి, మొఖం కడిగి తలకింత చమురు రాసి తలదువ్వి, మంచి బట్టలు తొడిగి, బువ్వ తినిపించి స్కూల్లో వోదులుతుంది “సార్ మావోణ్ణి చూసుకోండి సార్” అని టీచర్కు అప్పజెప్పి వొస్తుంది, వాళ్ళమ్మ అలా వెళ్తూనే యీ పిల్లవాని కథ మామూలే...

“అదేం నాన్నా, వాళ్ళ నాన్న యాయన్ను పట్టించుకోడా...”

“ఆ అబ్బాయి నాన్నకు అంత టైం ఎక్కడుందమ్మా, ఆయన వూళ్ళో వాళ్ళకు ఆ పనులూ, యీ పనులూ చేస్తూ బయట తిరుగుతుంటాడు, యింట్లో అమ్మ వుంది గదా... యీమె యింటి పనులు చేసుకుంటూ సేద్య పనులు, పనివాళ్ళతో చేయించుకుంటూ, కొడుక్కు చదువు రావాలని నిద్రరాని రాత్రిళ్ళు చింతజేసుకుంటూ వుంటుంది. మన పిల్ల నరసింహారెడ్డి మాత్రం చెరువుల్లో బావుల్లో యీదులాడుతూ, చేపలు, ఎండ్రకాయలూ పట్టుకుంటూ నేస్తగాళ్ళ వెంట తిరుగుతూ, వొక్కోసారి నేస్తగాళ్ళ తలలు పగలగొట్టి పారి పోయి గడ్డివాముల్లో దాక్కుంటూ వుంటాడు, అట్లాంటప్పుడు వాళ్ళమ్మ అతన్ని వెదికి పట్టుకొని యింట్లో స్తంభానికి గొలుసుతో కట్టేసి కొడుతుంది. అంతలోనే కొడుకుమీద ప్రేమతో “నీకు చదువు రాకపాపం గద నాయనా అల్లరి పట్టి పోతున్నావే” అంటూ పొగిలి పొగిలి

ఏడుస్తూంటుంది.

ఇట్లా నరసింహారెడ్డి పెరిగి పెద్దగవుతూ, ఒకరోజు నేస్తగాళ్ళతో పాటు చెరువులో యీదులాడుతూ వుంటే, గట్టు మీద పోయే వాళ్ళు పక్కవూర్లో వాళ్ళ నాయన్ను చంపేసిం దే సుద్ది మాట్లాడుకుంటూండడం విని పరు గున యింటికొచ్చి వాళ్ళమ్మనుచుట్టుకొని ఏడు స్తాడు. ఏమైంది నాయనా, ఎందుకేడుస్తున్నా వు, చెప్పు" అని వాళ్ళమ్మ అడిగినా అదేతీరు గా ఏడుస్తాడు, కొడుకేడుస్తుంటే దిక్కుతోచక తల్లికీ ఏడుపొస్తుంది. "ఏమో అయ్యిందమ్మా నా బిడ్డకు" అంటూ తల్లి ఏడుస్తూంటే యింట్లో వున్న ఆడపిల్లలూ ఏడుస్తారు; యింట్లో ఏడ్పులు విని వీధిలో వాళ్ళు వొచ్చి కన్నీళ్ళు పెట్టుకుంటారు, ఏడ్పుల మధ్యా నర సింహారెడ్డి తండ్రి హత్య తెలుస్తుంది. ఆ వార్త విని శోకంలో తడిసిన చెట్టవుతుంది తల్లి, వారం రోజులు కంటికి మంటికి ఏకధా రగా ఏడుస్తుంది. కొడుకును పట్టుకొని ఏడు స్తుంది, కూతుళ్ళను చూసిచూసి ఏడుస్తుంది, ఏడుస్తున్న వదిన మరదళ్ళను పట్టుకొని ఏడు స్తుంది... నిదురరాని ఆ తల్లి రాత్రిళ్ళు యిప్పటికీ ఏడుస్తూనే వుంటుంది.

"ఎందుకు చంపినారు నాన్నా నరసింహా రెడ్డి నాన్నని..."

మనుషులకు అసూయలుంటాయమ్మా, ఒక మనిషి పైకి పోతూ వుంటే పచ్చగా బతు కుతూ వుంటే వోర్పుకోలేని వాళ్ళుంటారమ్మా! వాళ్ళు మన మిత్రులుగానే వుంటారు లోపల శత్రుత్వం చేస్తూంటారు. మనల్ని పడగొట్టాల ని చూస్తూ వుంటారు. అట్లనే నరసింహారెడ్డి నాన్నకూడా చాలామంది శత్రువులైనారు, యీయన పేదోళ్ళందరికీ అవీ యివీ పనులు చేయిస్తా చుట్టుపక్కల వూర్లలో నాయకుడై పోతున్నాడని వోచ్చే మండల ఎలక్షన్లలో పోటీ చేసి గెలిచినా గెలుస్తాడని కుట్రచేసి బాంబులేయించినారు... యితను ఆరడుగుల మనిషి ఆజానుబాహుడు కదా! నిర్భయంగా నడిచిపోతున్నవాడు కాస్తా, బాంబుల మీద పడి తప్పించుకోలేక రోడ్డుమీదనే పడిపోయి నాడట.

"ఆ తర్వాత ఏమైంది నాన్నా..."

ఆ తర్వాత ఆ తల్లి నిదురలేనిదైంది, వొంటరిగా యింతమంది కూతుళ్ళను ఎట్లా పెంచుకోవాలా, ఎట్లా పెండ్లిళ్ళు చేయాలా, కొడుకును ఎట్లా కాపాడుకోవాలా అనే చింతల తో రాత్రుళ్ళు ఆమెకు నిదుర కరువైంది. ఆరో జు నుంచీ బతుకుతో ఆమె యుద్ధం చేసింది. యింటా బయటా పనులు ఆమెకు ముందు నుండీ అలవాటే అయినా భర్తలేక పెద్ద దిక్కు లేని యిల్లైన తర్వాత ఆమె మీద భారం పడింతలైంది. అంత కష్టాన్నీ తన పిల్లల కోసం ఆమె భరించింది. సేద్యం పనులు చేయించుకోవడానికి వూర్లో వాళ్ళ కాళ్ళూ కడు పులు పట్టుకొని, అందరితో మంచిగుంటూ పంటలు వేయించి, కోతలు కోపించి పది మంది కడుపుల కింత పెట్టి, వూర్లో ఎట్లా

బతుకుతుందో చూద్దాం అని మీసం మెలేస్తున్న శత్రువులను గమనించుకుంటూ వోలకబో సిన చోటునే ఎత్తుకోవాలని, వాళ్ళకళ్ళ ముం దరే నిలబడి బతికింది. ఒదలాల్సిన చోట వొదిలి దొరికిచ్చుకునే చోట దొరికిచ్చుకుని, తనలాగే మొగుళ్ళను కోల్పోయిన ఎందరిలో నో తన అదృష్టాన్ని చూసుకొని, చదువు రాని కొడుకుకు బతికే తెలివైనా నేర్పిద్దాం అనుకొని కఠినమైన బతుకు బతికిందట ఆ

**నరసింహారెడ్డి మీద
శత్రువుల కన్ను పడుతోందని
తెలుసుకున్న తల్లి మనసు విలవిలలాడు
తుంది. తండ్రిలేని బిడ్డని అపురూపంగా
పెంచుకున్న బిడ్డ తండ్రి దారిలోనే నడిస్తే
తన గతం కావాలని కుమిలిపోయింది.
కొడుకును తన దారిలో పెట్టుకుందామని
పెళ్ళి చేస్తే బాధ్యతలు మీదపడి దారికొస్తా
డని ఎవరో చెప్తే పెళ్ళి చేయడానికి
పెద్ద సంబంధాలే చూసింది.**

తల్లి. ఆమె కష్టానికి శ్రమ తోడైనట్లు, శ్రమ చేసిన చేతులకే సిరి అందినట్లు, వాళ్ళ భూమిలో గనులు పడినాయి. గనుల్లో పాలి ష్ బండలు పడినాయి. అదృష్టం తలుపు తట్టినట్లు బండలు బయటికి తీసే కంపెనీలు భూములు లీజుకు యివ్వమని అడిగినారు. అనుకూలమైన వాళ్ళకు గనులు లీజుకిచ్చి, తన భూముల్లో గనులకు పోయే దారిలో గేటు తెరిపించిందట ఆ తల్లి.

"గేటు అంటే ఏంటి నాన్నా..."
"టోల్గేట్ లాంటిదమ్మా. ఆ దారి వెంబడి మనం వెళ్ళాలంటే ఫీజు కట్టాలన్నమాట... దాంతో ఆమెకు ఎంతో డబ్బు కూడింది, డబ్బులతో పాటు శత్రువులూ పెరిగినారు. శత్రువులతోపాటు నరసింహారెడ్డి పెరిగి వద్దెని

మిదేళ్ళవాడైనాడు, పెద్దవాడైనా కూడా పిల్లల తో కలిసి ఆడుకోవడం మానలేదు, యీదలా డడం, చేపలు పట్టడం మానలేదు".

"ఒకరోజు అతని జట్టులోని ఒక పిల్లవాడు పత్తిచేలో పురుగుల మందు కొడుతూ ఆ వాసన పీల్చి పీల్చి చనిపోతాడు. వాడు చచ్చి పోవడానికి పిల్లలతో పురుగుల మందుకొట్టిం

చడమే కారణం గాబట్టి పిల్లలను పత్తి చేల్లోకి పిలవవద్దని వూరివాళ్ళకు నరసింహారెడ్డి చెప్తే అది చాలామందికి నచ్చలేదు.

మరొక రోజు వూర్లో కోకాకోలా అమ్ముతున్న షాపు నుండీ కూల్ డ్రింకులు తీసుకొని స్నేహితులతో తాగడానికి వాళ్ల చేసుకి వెడతాడు నరసింహారెడ్డి. తాగుతున్నప్పుడు వొలికిన ద్రవం పడి పత్తిపురుగులు చావడం చూసి కోకాకోలాలో విషం వుందని అందుకే పత్తి పురుగుల్ని చంపుతోందని వూర్లో అందరికీ చెప్పాడు. దాంతో కూల్ డ్రింకు షాపు నడుపు తున్న సర్పంచి తమ్ముడు షాపును మూసేసు కుంటాడు.

మరొకరోజు నరసింహారెడ్డి తన స్నేహితుల తో పాటు వూరి బయట దిబ్బలమీద ఆడుకునేప్పుడు దిబ్బల్లో పూడ్చిపెట్టిన బాంబులు పేలి యిద్దరు పిల్లలు చచ్చిపోతారు. ఆ దిబ్బల్లో బాంబులు పూడ్చిపెట్టింది సర్పంచి మను మలేనని తెలిసినా పోలీసులు ఏమీ చేయరు. మరుసటి రోజు సర్పంచి కట్టిస్తున్న యింటిని ఎవరో ధ్వంసం చేసి పడగొడతారు. యిది ఎవరు చేసారో గానీ చాలా మంచిపనే చేసారని వూర్లో అందరూ అనుకుంటూంటే సర్పంచి కోపంతో వుడుకుడుకి పోతాడు. అల్లరి చిల్లరి నాయాళ్ళ వెంట తిరిగే నరసింహారెడ్డి యిది చేయించి ఉంటాడని సర్పంచి పగబడ తాడు.

మరికొన్ని రోజులకు సర్పంచి దొంగగా సారాయి తయారు చేస్తున్న బట్టీలను ఎవరో ధ్వంసం చేసేస్తారు. వూర్లో కూలీ నాలీ చేసు కునే ఆడవాళ్ళూ, సారాయి వూర్లో అమ్ము కుంటే ఎంతో బాగుంటుంది అనుకునేవాళ్ళూ ఎంతో సంతోషిస్తారు.

ఆ నోటా యీ నోటా నరసింహారెడ్డి మీద శత్రువుల కన్ను పడుతోందని తెలుసుకున్న తల్లి మనసు విలవిలలాడుతుంది. తండ్రిలేని బిడ్డని అపురూపంగా పెంచుకున్న బిడ్డ తండ్రి దారిలోనే నడిస్తే తన గతం కావాలని కుమిలి పోయింది. కొడుకును తన దారిలో పెట్టుకుం దామని పెళ్ళి చేస్తే బాధ్యతలు మీదపడి దారి కొస్తాడని ఎవరో చెప్తే పెళ్ళి చేయడానికి పెద్ద సంబంధాలే చూసింది. అయితే తన మొగు ణ్ణి చంపినవాళ్ళు, తాను బాగవడడాన్ని వోర్చనివాళ్ళూ, ఎదుగుతున్న తన కొడుకును ఏమన్నా చేస్తారేమోననే భయం ఆ తల్లికి నిద్ర లేకుండా చేస్తోంది గదా! అందుకే తన కొడుకుకు రక్షణగా వుంటూ బలాన్నిచ్చే వాళ్ళ తో వియ్యమందాలని యోచన చేసింది. అట్లా తమకు అండగా నిలుస్తారనుకున్న వాళ్ళ పిల్ల ను కోడలిని చేసుకుంది.

పెళ్ళి అయినా కూడా నరసింహారెడ్డి చిన్ననా టి స్నేహితుల వెంట తిరగడం మానలేదు, యీతలాద్దం మానలేదు, చేపలు పట్టడం, చేన్న వెంట తిరగడం, పేదోళ్ళను పట్టించుకోవడం మానలేదు. ఊర్లో చాలామందికి అతనంటే యిష్టం, వాళ్ళు యీసారి ఎలక్షన్లో నరసింహా రెడ్డిని సర్పంచిగా నిలబెడదామనుకున్నారు.

వాళ్ళకు నరసింహారెడ్డి పచ్చని పైరులాంటివాడు. ప్రవహించే చల్లని నీరు లాంటివాడు, వేగంగా దుమికే సెలయేరులాంటివాడు తన కళ్ళముందు వెదు జరిగితే నహించలేనివాడు ఏదైనా చేయాలనుకుంటే చేసేంతవరకూ నిశ్చింతగా వుండలేనివాడు. నరసింహారెడ్డి చేస్తే గనుల్లో తిరిగే ట్రాక్టర్ ను చూసి, ట్రాక్టర్ వెంబడి వడి రెండు రోజుల్లో ట్రాక్టర్ డ్రైవింగ్ నేర్చుకు న్నాడు, మోటార్ సైకిల్ నడపడం నేర్చుకున్నాడు, డ్రైవింగ్ చేస్తున్న కొడు కును చూసి తల్లి ఎంతో మురిసిపోయి, నాకు మోటార్ సైకిల్ కావాలమ్మ అని అడుగుతూనే కొనిచ్చింది. మోటార్ సైకిల్ మీద నరసింహారెడ్డి వంచ కళ్యాణి గుర్రమెక్కిన వీరుడిలా తిరిగాడు. అతన్ని వేగంలో ఎవరూ అందు కోలేకపోయారు.

ఒకరోజు రాత్రి మోటారు సైకిల్ మీద వూరికొస్తున్న నరసింహారెడ్డిని ప్రత్యర్థులు కాపు గాచి, "నర్సంచీగా పోటీ చేసేంత మొగోడివైతివేమి రా, పిల్లనా కొడుకా" అంటూ బాంబులేసి పడగొట్టినారు, కిందపడ్డ వాణ్ణి వేట కొడవళ్ళతో గాయపరచినారు, కొనప్రాణం వున్నంతదాకా నర సింహారెడ్డి నిలబడి పోరాడాలనే చూసినాడు, అతని చేతిలో ఆయు ధంలేదు, అతని తోడు ఎవరూ లేరు, దివరకు అమ్మను తలచు కుంటూ నేలకొరిగినాడు.

"అయ్యో ఎంత అన్యాయం నాన్నా... తర్వాత ఆ తల్లి ఏం చేసింది..."

తెగి నేలమీద పడ్డ కొడుకును చూసి, ముక్కలు ముక్కలైన తన స్వప్నాన్ని చూసి, నెత్తురులో గడ్డకట్టిన తన ప్రాణాన్ని చూసి ఆ తల్లి కన్నీరు మున్నీరుగా ఏడ్చింది. తన కొడుకును చంపిన వాళ్ళమీద ప్రతీ కారంతో రగిలిపోయింది. వాళ్ళకు శిక్షవడేలా చేయాలని ఆస్తం నీళ్ళూ వొదలి న్యాయం కోసం పోరాటం చేసింది.

న్యాయం కోసం కోర్టుల చుట్టూ తిరుగుతూన్న కాలం లో ఒకరోజు కోర్టు బయట చెట్టుకింద ఒక వం దు ముసలామె వెక్కిరిస్తూ ఏడుస్తూ యీ తల్లికి కనిపించింది "అయ్యో! బిడ్డల్లా ఎందుకిట్లా అయిపోతున్నారూ నాయనా మీ మధ్య మీరే ఒకే నేలతల్లి బిడ్డల మధ్య ఎందుకిట్లా కక్షలు పెంచుకుంటేరి నాయనా, మాట వట్టింపుల కోసం, పై చేయి అనిపించుకోవ డం కోసం, ఆస్తుల కోసం, అధికారం కోసం, ఎందు కిట్లా వనికీరాని ఆవేశాల కోసం బతుకులు తెగనరుక్కుంటున్నారూ నాయనా... ఎంతో వైభోగంతో

బతి కిన దాన్ని మీ కాలానికి యీ వయసులో నాకు మనశ్శాంతి లేకుండా చేస్తున్నారూ గదా నాయనా, ఐకమత్యంతో అభివృద్ధి చెందుతూ పేద సాదల్ని పైకి తీసుకురావాల్సి నోళ్ళు యిట్లా నాకు చెడ్డ పేరు తెస్తు న్నారూ గదా నాయనా" అంటూ విలపిస్తూంటే, చూసి ఎంతో దుఃఖపడి, " ఎందుకమ్మా ఏడుస్తున్నావు? ఎవరు నీ బిడ్డలు అని యీ తల్లి అడిగింది. "నా బిడ్డలు ఎవరని, ఎంతమందని చెప్పుదునమ్మా! నువ్వు నా

తెగి నేలమీద
పడ్డ కొడుకును చూసి, ముక్కలు
ముక్కలైన తన స్వప్నాన్ని చూసి,
నెత్తురులో గడ్డకట్టిన తన ప్రాణాన్ని చూసి ఆ
తల్లి కన్నీరు మున్నీరుగా ఏడ్చింది. తన కొడుకు
ను చంపిన వాళ్ళమీద ప్రతీకారంతో రగిలి
పోయింది. వాళ్ళకు శిక్ష వడేలా చేయాలని
ఆస్తం నీళ్ళూ వొదలి న్యాయం కోసం
పోరాటం చేసింది.

బిడ్డవేకాదా, నీలాంటివాళ్ళు, నువ్వుపోగొట్టుకున్న బిడ్డలాంటివాళ్ళు, నీ బిడ్డను పొట్టన బెట్టుకున్నలాంటివాళ్ళు అందరూ నా బిడ్డలే, ఒకరు మీద ఒకరు వడి చంపుకుంటూ, చంపినందుకు కక్షకట్టి చంపుకుంటూ ప్రతీకారంతో నాశనమైపోతున్నారు. నా ఎదమీద కురుక్షేత్రం జరుగుతూ వుంది, నాగుండెలు రావణ కాష్టంలా కాలు తున్నాయి బిడ్డా" అంటూ గోడు వెల్లబోసుకుంది.

అందుకు యీ తల్లి "ఏం చేస్తాం తల్లీ, కొడుకులూ, మొగుళ్ళూ అంతా మగవాళ్ళు. వాళ్ళు మన తల్లుల, కూతుళ్ళ, పెళ్ళాల తలరాతలు నిర్ణయి స్తున్నారు. నీ బాధలాంటిదే నా బాధ కూడా, మన బాధలు తీరే కాలమెప్పుడొస్తుందో అంటే "అట్లా కాదు బిడ్డా,

నువ్వు తల్లివే నేనూ తల్లివే మనలాంటి తల్లులు బి డ్డల మనసు మార్చే యుద్ధమేదన్నా చేస్తే బాగుండదా, మన మగవాళ్ళు బుద్ధులు మా ర్చివాళ్ళ అహంకారాల్ని, ఆవేశాల్ని, అత్యాశ ల్ని కడిగి పారేసి ఆ మనసులో యింత ప్రేమ నూ, దయనూ, అణకువనూ నింపి నా గుండె మంటలు చల్లారే శాంతి కల్పించగూడదా... అది మీలాంటి తల్లుల చేతుల్లోనేవుంది ఆలోచించు" అని చెప్పి ఆ వండు ముసలి తల్లి మాయమైంది. ఈపెద్దామె నాకేమని చెప్పింది అని ఆలోచిస్తూ

యీతల్లి శాంతి ఎట్లా కలుగుతుంది, మనిషిని మనిషి ప్రేమి స్తే తప్ప ద్వేషం ఎట్లా పోతుంది, ద్వేషం పోకుంటే శాంతి ఎట్లావొ స్తుంది. శాంతికోసం ద్వేషాన్ని వొదలాలని చెప్పిందా అతల్లి, అని ఆలోచిస్తూ, తన కొడుకుని చంపినవాళ్ళేనా ఒక తల్లి బిడ్డలే గదా! ఆ కొడుకుల్ని ఒక తల్లి గా ప్రేమిస్తే నా ద్వేషం పోతుంది గదా!, అనుకొని శాంతి కోసం ద్వేషాన్ని వి డనాడిందట. అప్పటినుండి ఆ తల్లి యీ సీమలో శాంతి కోసం నిద్ర మరచి పోయిందట.

గాంధీజీ హత్య- పూర్వాపరాలు

(19వ పేజీ తరువాయి)

విష్ణుకర్కారే, మదన్ లాల్ పహ్య, గోపాల్ గాడ్సే (గాడ్సే తమ్ముడు), శంకర కిష్టయ్య, డా. పర్చూరేలకు యావజ్జీవ ద్వీపాంతరవాస శిక్ష వేయబడింది. నాథూరామ్ గాడ్సే, నారాయణ ఆప్టేలకు ఉరిశిక్ష విధించబడింది.

అప్పటికి సుప్రీంకోర్టు ఏర్పాటు కాలేదు కనుక పంజాబ్ హైకోర్టుకు ఆప్పీలు చేసుకోవడానికి నిందితులకు అవకాశమివ్వబడింది. అందరూ జైలు అధికారుల ద్వారా ఆప్పీలు చేసుకున్నారు. తానే హత్య చేసినట్లు గాడ్సే అంగీకరించాడు; కనుక తన మరణశిక్షపై కాకుండా తనపై మోపబడిన ఇతర నేరాలను గూర్చి ఆప్పీలు చేసుకొన్నాడు. 22.6.1949న తుది తీర్పు ఇవ్వబడింది. శంకర కిష్టయ్య, డా. పర్చూరేలను నిర్దోషులని ప్రక ఠించి విడుదల చేశారు. విష్ణు కర్కారే, గోపాల్ గాడ్సే, మదన్ లాల్ పహ్య లకు విధించబడిన శిక్ష ఖాయం చేయబడింది. గాడ్సే(వయస్సు 37 సం. లు), ఆప్టే (వయస్సు) (34 సం.లు)లకు ఉరిశిక్ష ఖాయం చేయబడింది; 15.11.1949న అంబాలా జైలులో వీరిని ఉరితీశారు. యావజ్జీవ జైలు శిక్ష విధించబడిన ముగ్గురూ 13.10.1964న విడుదలైనారు. వీరిలో శంకర కిష్టయ్య పోలాపూర్ లో స్థిరపడిన ఆంధ్రుడు. మిగిలినవారందరూ

మహారాష్ట్రకు చెందినవారు. "మే ఇట్ ప్లీజ్ యువర్ ఆనర్" అనే పేరుతో గల గాడ్సే వాంగ్మూలం ఆనాడు నిషేధింపబడింది. తాను జైలు నుంచి విడుదలైన తర్వాత గోపాల్ గాడ్సే(గాడ్సే తమ్ముడు) దానిని వున్నక రూపంలో ప్రచురించాడు. తుపాకీ కొనుగోలు చేసే వరకు గాంధీని హత్య చేయాలని అనుకోలేదని, ఈ హత్యలో మరెవ్వరి ప్రేరణగాని, ప్రమేయం గాని లేదని, ఎవ్వరితోనూ కలిసి కుట్ర చేయలేదని గాడ్సే అంటాడు. "మహాత్మాగాంధీ దలాస్ట్ ఫేజ్" (రచయిత:ప్యారేలాల్), "ప్రీడమ్ ఎట్ మిడ్ నైట్" (రచయితలు: లారీ కాలిన్స్, డామినిక్ లేపియర్) మొదలైన గ్రంథాల లో గాడ్సే చెప్పినవాటికి భిన్నమైన కథనాలూ ఉన్నాయి. "గాంధీజీ జాతి కోసం కష్టపడ్డాడని ఒప్పుకుంటున్నాను. ఆయనకూ ఆయన సేవలకూ నా నమస్కారం. కానీ అంత దేశభక్తునికి కూడా దేశప్రజలను మోసగించి దేశాన్ని విభజించే హక్కులేదు. ఎన్ని దృక్పథాలతో పరిశీలించినా నైతికంగా నేను చేసిన పని మంచిదేనన్న విశ్వాసం సడలలేదు. భవిష్యత్తులో నిజా యితీ ఉన్న చరిత్రకారులు నా పనిని విలువకట్టి సత్యాన్ని తెలుసుకొంటా రనడంలో నాకేమీ సందేహంలేదు" అంటూ ధీమా వ్యక్తం చేశాడు గాడ్సే.

ఏది ఏమైనా భారత రాజకీయ చరిత్రలో, భారతీయుల హృదయాల లో గాంధీజీ మహాత్మాగాంధీయే. గాడ్సే హంతకుడే!

(ఈరోజు గాంధీజీ వర్ధంతి సందర్భంగా) - యామినీ పాణిగ్రాహి